

3197

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"ו 23217-05-12 קצין התגמולים-משרד הביטחון-אגף השיקום

בפני כב' השופט ד"ר ורדי-אב"ד, כב' השופטת לבהר-שרון, כב' השופטת ד"ר אבניאלי

המעורר

על-ידי ב"כ עו"ד יעקב אמיר

נגד

המשיב

קצין התגמולים-משרד הביטחון-אגף השיקום
על-ידי ב"כ עו"ד דב גוטליב

פסק דין

- 1
- 2
- 3 1. ערעור על החלטת כב' ועדת הערעורים לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום) תשי"ט-1959,
- 4 כראשות כב' השופטת עינת רביד טיום 26.3.12 (להלן: הועדה) בתיק ע"נ 1146/08.
- 5
- 6 2. מדובר בהחלטה שבה נדחה ערעור על החלטת קצין התגמולים מיום 14.7.08, לפיה המערער
- 7 אינו סובל מנכות עקב תנאי שירותו הצבאי. הנכות לה טען המערער הינה תסמונת פוסט-
- 8 טראומתית (PTSD) (להלן: התסמונת).
- 9 המערער יליד 1937 (כיום בן 76), שירת בשירות חובה בין השנים 1954 ל- 1957 ובמילואים עד שנת
- 10 1985. המערער שירת בשירות סדיר כלוחם בגדוד 101 של הצנחנים, ובמילואים שירת בחיל השריון,
- 11 השתתף בפעולות ולחם בשנים אלה בכל המלחמות, לרבות מלחמת שלום הגליל בשנת 1982.
- 12
- 13 3. המערער ביקש להכיר בו כנכה בשל התסמונת, וטען, בהסתמך על חוות דעת מטעמו של
- 14 פרופ' לוי מיום 14.11.08, שהאירוע שתרם לפריצת התסמונת והיווה את הטריגר לפריצתה, היה
- 15 פגיעה באגדרטה של חללי הצנחנים שחוללה, כאשר נגנבו ממנה לוחות זיכרון הנושאות את שמות
- 16 הנופלים, וזאת ביום 11.11.05.
- 17
- 18 4. כב' הועדה קמא דחתה כאמור את הערעור, והעדיפה את חוות הדעת מטעם המשיב על-פני
- 19 חוות הדעת מטעם המערער. זאת, תוך הדגשה של העלמות חוות דעת המערער מהטרגדיה שעבר
- 20 המערער, כאשר בנו נהרג בתאונת דרכים בשנת 1994, שכתוצאה מאירוע טרגי זה, ועוד הרבה שנים
- 21 קודם לאירוע האגדרטה, סבל המערער מדיכאון ונוצר קו שבר בחייו, וזה הוא הנושא היחיד שהוא
- 22 מתקשה לדבר אודותיו ולהבדיל מלדבר על אירועי המלחמה.
- 23

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"י 23217-05-12 י"נ קצין התגמולים-משרד הביטחון-אגף השיקום

5. הועדה קבעה שעל-פי חוות הדעת, המסמכים והעדויות, עולה שמות הבן הוא שהיווה את
השינוי הגדול בחייו של המערער, שלאחריו השתנה תפקודו ומצבו הנפשי. כן ציינה הועדה שהמערער
הגיש מספר תביעות לגבי פגיעות נטענות שונות, וניהל הליכים מול קצין התגמולים, בלא שציין את
מצבו הנפשי או את התסמונת.
הועדה קיבלה את עמדת מומחה המשיב, כי העובדה שמצבו הנפשי התדרדר דווקא בשנים שאחרי
1985, עולה בקנה אחד עם גילו של המערער, עם מות בנו ועם מצבו הרפואי המתדרדר, שכולם
הובילו ביחד לדיכאון ולאו דווקא לתסמונת. כן ציינה הועדה גם את הסיכון הנמוך, גם סטטיסטית,
להתפרצות התסמונת כתוצאה מהאירועים שאירעו לפני שנים רבות.
6. בערעור בפנינו, תוקף המערער את החלטת הועדה, כשיקור טענתו הינה שלמעשה לא הייתה
מחלוקת לגבי עצם קיומה של התסמונת, וזה עלה מכל המסמכים של המטפלים, ושכל התנאים וכל
התסמינים לאבחנה מתקיימים במערער, ושהאבחנה של דיכאון שקשורה לאירועים אחרים קיימת
בנוסף כחלק מהתסמונת, כשיש לתת משקל רב לחפאים מטפלים אלה, ולהעדיף אותם על-פני חוות
דעת הרופאים מטעם המשיב.
לטענתנו, ברור שהתסמונת ממנה הוא סובל, הינה על רקע המלחמה והשירות, כשהתכנים של
התסמונת הם צבאיים, וזה שהיה גורם מתערב אזרחי עדיין לא מנתק את הקשר הסיבתי, כפי
שנקבע גם בפסקי דין אחרים, כמו פסק דין שניתן על-ידי אותה הועדה ב- 8.5.06 (נ"ע 696/04
קריינבסקי נ' משרד הביטחון).
7. לטענת המשיב, יש לאמץ את קביעות הועדה, שהינן קביעות עובדתיות שאין מקום להתערב
בהן. קביעות אלה נתמכות בכך שחוות דעתו של המומחה מטעם המערער - פרופ' לוי - קרסה
למעשה בחקירת נגדית, וזאת לאחר שהתעלמה לחלוטין מהאירוע הטרגי של מות הבן והדיכאון
שהיה למערער בעקבותיו.
כן ציין המשיב, שהמערער אינו סובל מהתסמונת, אלא מדיכאון, ומצבו קשור לאובדנים ולטרגדיה
שחוות, והיו מספר רופאים נוספים שלא הובאו לעדות ולא הוגשה חוות דעת מטעמם, שלא אבחנו
אותו כסובל מהתסמונת.
כן ציין המשיב שהמסמך של ד"ר דולפן, שהמערער מכנה אותו "מסמך אובייקטיבי" נערך לבקשתו,
וכן שהאמור על-ידי המטפלים הינו מפיו של המערער עצמו.
המשיב גם ציין שאין דומים פסקי הדין עליהם הסתמך המערער למקרה הנוכחי, שבו לא הייתה כל
אינדיקציה לכך שהאירועים השפיעו בזמן אמת, כשטענה זו גם לא נטענה בעבר, ואין כל אזכור
לאירוע האנדרטה גם במסמכים ותיעוד רפואי בגליל, ובדברי המערער עצמו בסמוך לאירוע הנטען
לגבי האנדרטה, כשכל המסמכים מצביעים על כך שהוא סובל מדיכאון, סיוטים וחרדות, אבל
מסיבות טרגיות של האירועים שעבר, ובעיקר מות בנו.
2 מתוך 5

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"פ 23217-05-12 נ' קצין התגמולים-משרד הביטחון-אגף השיקום

כידוע, ההכרעות בעניינים שברפואה מסורות לפי חוק הנכים לועדת הערעורים ולפיכך, ערעור על החלטותיה יהיה בנקודה משפטית בלבד, קל וחומר במקרה של העזפת חוות דעת מומחה המשיב על פני חוות דעת המערער לאחר קיום דיון מעמיק בעניין ובחינת עדויות, חוות דעת ומסמכים ומאמרים רפואיים, ומדובר בהכרעה בעניין רפואי מובהק שאין הצדקה להתערב בו (רע"א 2520/13 פלונית נ' משרד הביטחון קצין התגמולים (19/5/13)).

דיון והכרעה

8. לאחר שעינינו בהודעת הערעור ובעיקרי הטענות, אנו דוחים את הערעור, מזדבר בחלטה מנומקת ומפורטת של הועדה, הקובעת קביעות עובדתיות ואף קביעות מחיטות, וכידוע, אין דרכה של ערכאת הערעור ככלל להתערב בקביעות שכאלו.
9. כפי שצינת הועדה, היא העדיפה את חוות דעת המומחים מטעם קצין התגמולים על-פני חוות דעתו של פרופ' לוי, וזאת לאחר שפרופ' לוי התעלם מההיבט הדיכאוני עקב הטראומה של מות הבן, שאינו מוזכר בחוות דעתו. כשנשאל פרופ' לוי בחקירתו על כך, השיב שהוא מניח שהייתה לו תגובה דיכאונית לזה (עמ' 11 לפרוטוקול מיום 28.2.11, שורה 30).
- פרופ' לוי גם העיד בחקירתו שהוא הסתמך על הדיווחים שסיפר לו המערער, כמו גם לגבי האירוע של האנדרטה מ-2005, ומשנשאל איך הוא יכול להסביר את העובדה שעניין האנדרטה לא בא לידי ביטוי במסמכים, למרות שזה נושא כל-כך מהותי, השיב שאינו יכול להסביר את העבר (עמ' 4-5 לפרוטוקול).
- למעשה, מעיון בחקירתו, רואים שלפרופ' לוי לא היו הסכרים של ממש לדברים אלו, מעבר לכך שהוא נותן אמון במערער ובגרסתו. כן אישר, כאמור, שאירוע נורא כמו אובדן בן עלול לגרום לדיכאון, ואישר גם שהוא ידע על אירוע זה, אך משום מה לא ציין זאת בחוות דעתו.
- תמוה כיצד פרופ' לוי, שידע על כך, וגם ידע שכן אחר של המערער אמר שאביו מצוי כ-7 שנים בדיכאונית ועצבנות, לא מכרר נושא זה ולא מציינו בחוות דעתו.
- למעשה, כפי שצינת הועדה, מות הבן שלא צוין כאמור, בחוות דעת פרופ' לוי, היווה את השינוי הגדול בחייו של המערער, שלאחריו השתנה תפקודו ומצבו הנפשי, כשזה הנושא היחיד שהייתה למערער מניעה לדבר עליו, להבדיל מאירועי הנילחמה שלא הייתה לו מניעה לדבר עליהם.
- כך גם, כפי שצינת הועדה, מהמסמכים הרפואיים מהמוסד לביטוח לאומי, עולה שמאז מות הבן, מצבו התדרדר, והוא לא היה מסוגל עוד לעבוד.
10. כך גם, בצדק ציינה הועדה שהמסמכים והעדויות לא מסתדרים עם הטענה שחילול אנדרטת הצנחנים חיוותה את הטריגר להתפרצות התסמונת, כאשר גם בעניין זה מסתמך פרופ' לוי על דברי המערער בלבד. יש לציין ולהדגיש, שאירוע האנדרטה אינו מצוין בפניה לרופאים אחרים כמו די"ר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"י 23217-05-12 נ' קצין התגמולים-משרד הביטחון-אגף השיקום

- 1 אלעזר, ולא מופיע במסמכים שנערכו ומציינים את דברי המערער עצמו, ואף אלה שנערכו בסמוך
- 2 לאחר אירוע האנדרטה.
- 3 כך ניתן לראות, לדוגמא, שהמערער מציין לגבי אודות המחלה, שבאופן פתאומי באוקטובר 2005
- 4 התחילו פלאשבקים, שהוא ראה בפלאשבקים אלה את חבריו מהצבא שנהרגים, ושחפסיק לעבוד
- 5 עקב זאת שחבריו היו באים לבקר במועדון שבבעלותו, ולהעלות זיכרונות על החברים שנהרגו, ולא
- 6 ציין כלל את אירוע האנדרטה כגורם כלשהו או אירוע טראומתי כלשהו, שהוא חווה, וזאת גם
- 7 במסמכים שנערכו בסמוך לאירוע זה (ראו סעיף 26 להחלטת הועדה).
- 8
- 9 11. לא ניתן להתעלם גם מהסיכוי הסטטיסטי הנמוך להתפרצותה של התסמונת בעקבות
- 10 אירועים לפני עשרות שנים, כאשר להבדיל מהמקרים בפסקי הדין עליהם מסתמך המערער בערעור,
- 11 שם הייתה אינדיקציה לתסמונת ולאירועים שהשפיעו בזמן אמת, תוך עדויות על כך, הרי בעניינינו
- 12 לא היו אינדיקציות שכאלה, ולא היו מצהירים נוספים מלבד המערער, כשהמערער גם נמנע, למרות
- 13 שניתנה לו האפשרות מלפנים משורת הדין להביא מצהירים נוספים לעשות זאת, וכן לא הביא
- 14 לעדות עדים מהיחידה לטיפול בתגובות קרב.
- 15 יש לציין גם שדווקא העובדה שאותה ועדה בראשות כ"י השופטת רביד ידעה במקרים אחרים, כמו
- 16 במקרה של קרייניסקי, להגיע למסקנה שונה, מצביעה על כך שלא מדובר בועדה ה"נעולה" על
- 17 עמדתה, אלא ועדה הבוחנת כל מקרה לגופו, על-פי נסיבותיו, שאיננה נרתעת במידת הצורך לקבוע
- 18 קיומה של תסמונת PTSD, וזאת גם לאחר שנים רבות, אך כאמור, לאחר שהשתכנעה מהעדויות
- 19 במסמכים וחווה הדעת שיש מקום לכך, ובמקרה שלנו, על-פי העובדות הספציפיות, לא השתכנעה
- 20 הועדה בכך, ולכן דחתה את הערעור, ולא בכדי, ואין מקום להתערבות בקביעות אלו.
- 21
- 22 12. לא ניתן גם להתעלם מכך שהמערער מסתמך מעבר לעדותו שלו וחווה דעת פרופ' לוי, על
- 23 מסמכים שרובם ככולם מסתמכים על עדותו וגרסתו שלו, כאשר גם במסמכים שהוא טוען שהם
- 24 מסמכי מטפלים, הרי מדובר במסמכים מפיו, וכך גם כאמור חווה הדעת שעשתה לפי גרסתו שלו,
- 25 כאשר מדובר במסמכים שנערכו לצרכי המשפט, לאחר הגשת התביעה.
- 26
- 27 13. למעשה, עם כל ההבנה למערער, מסקנת הועדה שמדובר למעשה בסימפטומים של דיכאון
- 28 ולא של התסמונת, שלא הוכחה, היא מסקנה המתבקשת בנסיבות העניין, כפי שעולה גם
- 29 מהמסמכים בזמן אמת, וזאת בהתחשב כאמור בחוויה הטראומטית והאירוע הטרגי, שלצערנו עבר
- 30 המערער בעקבות אובדן בנו, כאשר גם אם היה מוכח שהמערער סובל מתסמונת לא הוכח קשר
- 31 סיבתי בינה לבין אירוע האנדרטה, ואין מקום להתערב בקביעות העובדתיות של הועדה שקיבלה את
- 32 חוות דעת המשיב, ולכן אין מנוס מלקבוע שהמערער לא הוכיח את הקשר הסיבתי בין שירותו
- 33 הצבאי לבין חנקות, ולא עמד בנטל הנדרש לכך.
- 34
- 35 14. לאור כל האמור, אנו דוחים את הערעור, ובנסיבות העניין ובהתחשב בנסיבות האישיות
- 36 והטרגיות של המערער, ללא צו להוצאות.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כביזת-משפט לערעורים אזרחיים

ע"ז 3217-05-12 [redacted] נ' קצין התגמולים-משרד הביטחון-אגף השיקום

1
2 15. במידה והופקד פיקדון/ערבות בנקאית על-ידי המערער, יוחזר המופקד למערער באמצעות
3 בא-כוחו.

4
5
6 המזכירות תמציא העתק מסק הדין לב"כ הצדדים.

7
8 ניתן היום, י"ד סיון תשע"ג, 23 מאי 2013.

9

10

ד"ר דפנה אבינאלי, שופטת

רות לבהר-שרון, שופטת

ד"ר קובי ורדי, שופט
אב"ד

11

12

13